

י"א טבת ה'תשע"ה 2.1.15

מגזין מס' 311

שבת פרשת ויחי

קשר-שבועי מאת הרב יאיר קלב

המגזין מוקדש לעילוי נשמת בנימין בן משה ורחל

הכתב הלבוי

טיהור האויר על ידי אותיות התורה

חיי האדם תלויים באויר שמסביבו. בלי אויר אי אפשר, ולפי סוג האויר שנושמים - כך הם החיים. כאשר חיים באויר של תורה ומצוות - אלו חיים בריאים; כאשר חיים באויר של כפירה - הרי אלו חיים בלתי-בריאים עם נטיה מתמדת לחלות במחלות מדבקות.

הרפואה הכללית-בסיסית הראשונה לכך היא לטהר את האויר. המשימה של טיהור האויר רובצת על יודעי ספר ויודעי תורה. טהרת האויר היא על-ידי אותיות התורה.

כשנמצאים בחנות, הולכים ברחוב, נוסעים ברכבת - ואומרים אותיות של תורה, מטהרים בכך את האויר. על כל אחד מיודעי ספר ויודעי תורה לזכור כלשהו בעל-פה: חומש, תהלים, משניות, תניא - כך שבכל הזדמנות ובכל מקום יוכל לחשוב ולומר האותיות הקדושות שבתורה.

(מעובד על פי ה'יום יום' י"א טבת)

לוח שיסורים

"לא רק קביעות בזמן אלא גם קביעות בנפש..." (אדמו"ר הזקן) - היינו שיש לקבוע עתים ללימוד התורה, ליצור 'דופק לימודי קבוע, ביום ובשעה, עד אשר יגלה האדם כי, לאמיתו של דבר, התורה היא לחם חוקו ומזון הנפש...

השיעור במושב חמד יתחדש בעז"ה ביום חמישי כ"ד טבת - 15.01.15, הוא יום הסתלקותו של כ"ק אדמו"ר הזקן בעל התניא והשולחן ערוך, בשעה 20:30.

התכנסות (כיבוד ושתייה קלה מ-20:00) במושב חמד, לפרטים נוספים: שי גרציק 052-4-446-144

[בכניסה למושב חמד - ישר עד הכיכר, בכיכר שמאלה לרח' הזית - לקראת סוף הרחוב, לפני הכיכר הבאה - הזית 83 מצד שמאל. חניה בשפע מאחורי בית הכנסת שבהמשך שביל הכניסה לחצר]

לחיות עם הזמן... (אדמו"ר הזקן) - היינו שבכל זמן וזמן מתרחשת פתיחת שער רוחני, דרכו יורדים לעולם הזה אור ושפע מיוחדים, אשר יש להכין כלים כדי לקלוט 'גשמי ברכה' אלה ולתרגמם למעשים עד אשר תואר, באופן ממשי, סביבתנו המיידית בגוון המסוים של נתינת הכח הטמונה באותו זמן.

צום עשרה בטבת

עשרה בטבת נקבע ע"י חז"ל ליום צום ותענית. מיום זה החלה השתלשלות המאורעות שהביאו בסופו של דבר לחורבן בית המקדש. ביום זה הטיל נבוכדנצר מלך בבל מצור על ירושלים וצר עליה כשנתיים וחצי, עד אשר ב"ז בתמוז הובקעה העיר ובט' באב נחרב בית המקדש הראשון.

יום רצון לה'

כתב הרמב"ם: "יש ימים שכל ישראל מתענים בהם מפני הצרות שאירעו בהן, כדי לעורר הלבבות לפתוח דרכי התשובה. ויהיה זה זיכרון למעשינו הרעים ומעשה אבותינו שהיה כמעשינו עתה, עד שגרם להם ולנו אותן הצרות. שבזיכרון דברים אלו נשוב להיטיב, שנאמר: "והתוודו את עוונם ואת עוון אבותם".

כוונת הצום היא להביא גם את הגוף לידי הרגשת צער הגלות, על ידי "מיעוט חלבו ודמו" בגשמיות. על כן, כל איש ואשה בריאים, מעל גיל מצוות, צמים בימים אלו מעלות השחר ועד לצאת הכוכבים. אלא שבכך אין די. עיקר משמעות הצום, בפנימיות, הינה רוחנית - ביום הצום על האדם לעסוק בתיקון הסיבה והגורם לענין החורבן והגלות. פנימיות הצום הינה למעשה 'תענית רצון' שענינה התאפקות האדם מלממש רצונותיו הפרטיים לטובת עשיית תשובה וחשבון נפש.

התשובה, התענית והתפילות, תכליתן זירוז ביאת משיח צדקנו בגאולה האמיתית והשלימה, כהבטחת הקב"ה: "צום הרביעי (י"ז בתמוז, החודש הרביעי מניסן) וצום החמישי (ט' באב) וצום השביעי (ג' בתשרי, צום גדליה) וצום העשירי (י' בטבת) יהיה לבית יהודה לששון ולשמחה ולמועדים טובים, והאמת והשלום אהבו".

המסר הפנימי

ענינו הפנימי של צום עשרה בטבת הוא התבוננות האדם אשר אין להקל ראש ב'מלך בבל' - הוא מסך הבלבול, העדר המיקוד, היורד ואופף מפעם לפעם את תודעתנו. יש לדעת כי שאננות וחוסר מעש אל מול

מצור זה שמטיל היצר על האדם, סופה, פריצת חומותיה של 'נקודת ירושלים' (ירושלים בארמית ירושלים), היא נקודת היראה השלימה השוכנת בתוככי כל אחד ואחת (מישראל). יש לזכור תמיד כי אין לאבד זמן! דוקא בעתות מבוכה ומשבר דרושה הזריזות למקד עצמנו, ולו במטרות 'קטנות' חיוביות בסביבתנו המיידית. המכיר בסכנות ה'תרדמת הרוחנית' מתעורר לגונן על עצמו מפני הדרדרות בלתי נמנעת.

להלן מעט מדיני ומנהגי עשרה בטבת:

מי שלא ישן, מותר לו לאכול עד שיעלה עמוד השחר. השוכב לישון ובדעתו להשכים לאכול או לשתות, יתנה בפירוש לפני השינה שיוכל לאכול או לשתות. ואם רגיל לשתות בקומו, אין צריך להתנות לשתיה.

קטנים שיש בהם דעת להתאבל על ירושלים, מאכילים אותם מאכלים פשוטים, ולא יאכלו מעדנים. ילדים לפני גיל מצוות פטורים לגמרי, ואין לחנכם לצום אפילו "לשעות" (אך יש להימנע מלתת להם ממתקים וכדומה). חולה, אף שאין בו סכנה, פטור מהתענית. וכן זקן תשוש-כוח שמצטער הרבה בתעניתו. וכן יולדת (או מי שעברה הפלה), עד שלושים יום מלידתה. מעוברת (שעברו שלושה חודשים מהריונה, או לפני כן אם היא סובלת מחולשה, מהקאות או ממיחושים), וכן מינקת (עד עשרים וארבעה חודשים מהלידה, ורבים מקילים בכך גם אם פסקה מלהניק), פטורות מהצום.

כל אלה רשאים לאכול כשירצו, ואינם צריכים להמתין עד שיסבלו מן הצום או לאכול מעט מעט. עליהם לאכול בצנעה כפי צורכם, אך לא יתענגו במעדנים.

הסיפור השבועי

האם האובדת

בחפשו אחר עגלון שיסיעהו לביתו, עצר לידו עגלון גוי. לאחר ששמע העגלון את יעד הנסיעה, הציע לסוחר לפצל את הנסיעה לשני שלבים. "ביתי מרוחק כשעתיים נסיעה מכאן, על אם הדרך לעיר מגוריך. כשנגיע לשם כבר ירד הערב. נעצור שם, ננוח לילה, ובבוקר נמשיך לביתך", אמר. הסוחר קיבל את ההצעה ההגיונית.

לאחר שיצאו לדרכם החל לרדת שלג כבד. הסוס נדרש למאמץ רב כדי להשלים את הדרך עד בית העגלון. בהגיעם הוציא הסוחר מתרמילו מזון שהביא עמו מהבית, וסעד את לבו. אחר כך התפלל ערבית ועלה על המיטה שהעגלון הכין לו. התכנית, כאמור, היתה להמשיך בדרך למחרת עם שחר.

ואולם במהלך הלילה הוסיף מזג האוויר לסעור, והיציאה להמשך הדרך היתה בלתי אפשרית. זה היה יום שישי, והסוחר ידע כי אם לא תירגע סופת השלגים בשעות הקרובות, ייאלץ לדחות את המשך הנסיעה עד אחרי השבת.

השעות נקפו והשלג הכבד הוסיף להיערם. לבו של סוחר הבגדים נחמץ מהמחשבה כי יהיה עליו לבלות את השבת הקרובה הרחק מביתו, מנותק מסביבה יהודית ובביתו של גוי, אך לא עמדה לפניו אפשרות אחרת. בהתקרב השבת החל להתכונן לקראתה. התרחץ, החליף בגדים ועמד בקרן זוית לתפילת מנחה.

לפתע התקשה הסוחר להאמין למראה עיניו: העגלון היה רווק, והוא חי בבית אימו. כמחצית השעה לפני שקיעת החמה הציבה האם שני נרות על השולחן. לאחר מכן הדליקה אותם, כיסתה את עיניה בכפות ידיה ומלמלה.

אימו של רבי צבי אלימלך מדינוב, מחבר הספר הנודע 'בני יששכר' וספרים נוספים, היתה אחייניתו של הצדיק רבי אלימלך מליז'נסק. השם אלימלך ניתן לו על שם דודו זקנו, ועל פי ציוויו המפורש. אך מכיון שההורים חששו לחיי הדוד, רבי אלימלך, נתנו לבנם גם את השם צבי.

כבר בהיותו כבן שש עשרה כיהן רבי צבי אלימלך כדיין בבית דינו של רבי יהושע מדינוב. אחר כך שימש רבן של כמה קהילות חשובות. הוא נמנה עם תלמידיהם של רבי משה מפשוורסק, של רבי מנחם מענדל מרימינוב ושל 'החזנה' מלובלין. לאחר פטירת 'החזנה' החל רבי צבי אלימלך לנהוג באדמו"רות.

פעם אחת ישב רבי צבי אלימלך בחברת חסידיו וסיפר להם מעשה זה:

בעיר פלונית נישא זוג צעיר. כעבור כשנה נולד לבני הזוג ילד. לא עברו אלא שבועות מספר מן הלידה, והאם הצעירה עזבה פתאום את ביתה ונעלמה כאילו בלעתה האדמה. הבעל והאב הטרי הוכה בהלם. הכול השתתפו בצערו ונרתמו לסייע לו במציאת האשה האובדת, אך כל הבריורים שנעשו וכל החיפושים אחריה – העלו חרס.

התינוק הקטן גדל כילד וכנער יתום. לאחר שהתבגר והתחתן, פתח חנות הלבשה. תחילה קנה את הבגדים מידי ספקים, שקנו אותם מהיצרנים. יום אחד הגיע למסקנה כי במאמץ לא גדול יוכל לחסוך בהוצאות ולהגדיל את רווחיו. החליט אפוא להגיע למתפרות שבהן הבגדים מיוצרים, ולרכוש אותם ישירות מהיצרנים.

לאחר שעות רבות של נסיעה בעגלה, הגיע למחוז חפצו. הוא קנה מלאי נכבד של מוצרי הלבשה, במחיר מצויין, ועמד לשוב לביתו.

כיהודי והשני כגוי. למחרת בבוקר, בשעה שהסוחר התפלל שחרית של שבת, נשמעו לפתע זעקות שבר. "אימי מתה! אימי מתה!", צעק העגלון, שגילה את אימו שוכבת במיטתה ללא רוח חיים.

לאחר שהתעשת העגלון מההלם הראשוני על מות אימו, החל להביע את צעריו על שהכומר המקומי נוהג לגבות תשלום מופקע בעבור קבורה. הסוחר מיהר להרגיע את אחיו למחצה. "אימך, אימנו, יהודייה היא. אף אתה יהודי. מחר נביאה למנוחה בבית הקברות היהודי הקרוב ביותר", אמר. ואמנם, ביום ראשון הובאה האשה לקבר ישראל באחד הכפרים הסמוכים.

"הביטו וראו מה גדול אפילו כחה של מצוה אחת", אמר רבי צבי אלימלך לחסידיו. "אשה זו נטשה את בעלה ובנה והפנתה עורף לאלוקיה, אך הוסיפה לדבוק במצות נרות שבת קודש. בעקבות זאת זכתה להגיע לקבר ישראל".

רבי צבי אלימלך מדינוב נסתלק (בהיותו בן נ"ח שנים) בי"ח בטבת תר"א.

(מתוך העלון השבועי **שיחת השבוע**)

הסוחר המופתע המתין עד שתסיים ואז ניגש אליה והחל לברר את פשר העניין. "מה מביא אשה לא יהודייה להדליק נרות שבת?!", שאל.

"מהיכן אתה?", החזירה לו אם העגלון בשאלה. הסוחר אמר את שם עירו. זיק ניצת בעיני האשה.

"אתה מכיר את פלוני ואת אלמוני?", שאלה אותו במפתיע, נוקבת בשמותיהם של אנשים מוותיקי הקהילה היהודית בעיר.

"ודאי שאני מכיר!", ענה לה הסוחר בפליאה גוברת והולכת, "השאלה היא מניין את מכירה אותם?".

"אני באה משם", ענתה האשה בקול רפה, והחלה לגולל סיפור חיים עגום, שחטא וצרות משמשים בו בערבוביה. ברגע מסויים פלט הסוחר, לפי תומו, את שמו ואת שם אביו. חיורון עז הציף את פני האשה. היא נראתה על סף עילפון. "בני... בני אתה", רעד קולה.

נקל לשער את הטלטלה הנפשית העזה שפקדה במהלך השעות הבאות את האם ושני בניה – הסוחר והעגלון – שנולדו משני אבות וגדלו בעולמות רחוקים, הראשון

עזרו לנו,
להמשיך בעשייה!

טל' 052-5675770

עמותת "תניא - מודעות עצמית ביהדות" צריכה את העזרה שלך!

”זאת התורה אדם” (במדבר יט', ד)

כשם שבאדם ישנם גוף ונשמה, כך גם בתורת ישראל ישנם גוף התורה (פשט הכתוב-’נגלה’) ונשמת התורה (פנימיותה, סודותיה ורזיה-’נסתר’). במדור זה מובא פרוט נושאי הפרשה על פי ’נגלה’, ובמדור שלאחריו יובא ביאורה של נקודה או של מספר נקודות מן הפרשה על פי פנימיות התורה.

נקודות עיקריות בפרשת ויחי

דברי יעקב ליוסף לפני מותו

יעקב, מוקף במשפחתו הגדולה והמאוחדת, זוכה לשבע עשרה שנות חסד במצרים. הוא מתענג על הקרבה המחודשת לבנו היקר יוסף ולשני נכדיו שלא הכירם בקטנותם, מנשה ואפרים. בהגיעו לגיל 147 יודע יעקב כי יום מותו קרב ובא. הוא קורא ליוסף בנו כדי לצוותו על סדרי קבורתו. הוא יודע כי בהיות יוסף השליט במצרים, יהיה בידו לקיים את צוואתו ולהביאה לפועל.

יעקב משביע את יוסף שלא יקברוהו במצרים, כי אם במערת המכפלה לצידה של לאה, בסמוך לאבותיו – אדם וחוה, אברהם ושרה, יצחק ורבקה. בהמשך הדברים מתנצל יעקב בפני יוסף על שלא קבר במערת המכפלה את אמו, היא אשתו האהובה, רחל. הוא רומז כי עשה זאת על פי ציווי עליון, שהרי רחל עתידה להתחנן במרום, לאחר חורבן בית המקדש הראשון, עבור בניה שעה שיעברו דרך מקום קבורתה בבית לחם בדרכם לגלותם.

יעקב מברך את מנשה ואפרים

בהיוודע ליוסף כי יעקב נוטה למות, הוא ממחר להתייצב עם שני בניו למרגלות מיטת אביו. יעקב, שידע מכבר כי עתידים לצאת שני שבטים מאחד מבניו, מודיע עתה ליוסף כי הוא זה שיזכה לכך, ושני בניו, מנשה ואפרים, יכללו מעתה בין 12 שבטי ישראל.

יעקב מבקש לברך את שני נכדיו, ויוסף מגיש אותם אליו באופן שמנשה הבכור לימין יעקב ואפרים הצעיר

לשמאלו. יעקב משכל את ידיו, ומניח את ימינו על ראש אפרים (שלשמאלו) ואת שמאלו על ראש מנשה (שלימינו) ומברך אותם. יוסף, בחושו כי טעות היא הנובעת מראייתו הלקויה של אביו הזקן, ממחר לתקן את הנראה כטעות. אך יעקב בשלו, בהסבירו כי אף שמנשה הוא אכן הבכור וכי גם הוא ראוי לברכה, אך אפרים יגדל ממנו ועל כן ראוי הוא להתברך בימינו.

יעקב מברך את בניו

יעקב מזמן את בניו סביב מטתו על מנת לברכם טרם מותו. הוא משלב בדבריו התייחסות למהותו ותפקידו של כל אחד מבניו, עם דברי ברכה ונבואה אודות עתידו ועתיד צאצאיו. בתוך דבריו, הנאמרים בדרך כלל בלשון קצרה שרוב בהם הרמוז על הגלוי, משלב יעקב גם דברי תוכחה.

ראובן – מצד היותו הבכור, היה ראוי לקבל את כתר הכהונה (שהוענק ללוי), אך בשל תכונות הכעס והפיזיות נמנעה ממנו זכות זו.

שמעון ולוי – בשל תכונתם הקשה המשותפת שבאה לביטוי בהריגת אנשי שכם ובמזימה להרוג את יוסף, יש להפרידם זה מזה. לוי יוצא ממניין 12 השבטים ובמקומו נכנס בן נוסף של יוסף.

יהודה – בשל תכונת מנהיגותו תצא ממנו משפחת מלכות דוד שבאחרית שושלתה ימלוך מלך המשיח.

זבולון – נחלתו תשכון לחוף הים וצאצאיו יעסקו

במסחר. ברווחיו יתמוך בבני שבט יששכר לומדי התורה. **יששכר** – תורתו תהיה אומנתו. צאצאיו יתמסרו ללימוד התורה ויהיו פוסקי ההלכה לכלל ישראל.

דן – יעקב מתנבא אודות גבורת מעשי שמשון השופט, נצר לשבט דן.

גד – בשמו מרומזים גדודי בניו שיצאו חלוצים במלחמות ישראל לכיבוש הארץ.

אשר – נחלתו תתברך בגידולי זיתים משובחים שיספקו שפע שמן זית זך לכל ישראל.

נפתלי – נחלתו בבקעת גינוסר המבורכת בפירות הממהרים להבשיל.

יוסף – יעקב מזכהו בדברי שבח מרובים, ובברכה מיוחדת הכוללת את ברכות ה' שקיבל הוא ובתסופת. דבריו מזכיר אביו את משטמת אחיו כלפיו, ואת הצלחת דרכו גם בהיותו בגלות מצרים.

בנימין – בברכתו מרומז כי בית המקדש יהיה בנחלתו ומצאצאיו יעמדו מנהיגים ומושיעים לישראל כשואל המלך וכמרדכי ואסתר.

פטירת יעקב

בדבריו חוזר יעקב ומזכיר את רצונו להקבר במערת המכפלה במחיצת אברהם ושרה, יצחק ורבקה ואשתו לאה הקבורים שם. בסיימו דברי צוואתו, מכנס יעקב את רגליו ו'נאסף אל עמיו'.

כבוד מלכים ליעקב

יוסף פורץ בבכי, נופל על פני אביו ונושק לו לפרידה. הוא מצוה על רופאי מצרים לחנוט את יעקב. במצרים מוכרזים שבעים ימי אבל.

לאחר בקשת אישור מיוחד מפרעה, יוצאים יוסף ואחיו בראש שיירת לוויה ענקית לקבורת יעקב בארץ כנען. השיירה, ובה עבדי ושרי פרעה, עושה דרכה אל מערת

המכפלה שבחברון מלווה בפרשים וכרכרות. רושם רב עושה שיירת העם הרב העולה ממצרים על תושבי ארץ כנען ומלכיה, ורבים מהם מצטרפים למסע ההלוויה. בגורן האטד שבעבר הירדן נעצרת השיירה למספד ולשבעת ימי אבל, ובהגיעם לבסוף לחברון נקבר יעקב במערת המכפלה.

יד ההשגחה העליונה

עתה, לאחר הסתלקות אביהם, חוששים האחים שמא יבקש יוסף להנקם מהם על אשר עוללו לו. הם שולחים אליו שליחים ושמים בפיהם את דברי אביהם לפני מותו, לפיהם עליו לסלוח לאחיו. וכדי לעורר את רחמיו באים האחים לפני יוסף ונופלים לרגליו ומציעים עצמם להיות לו לעבדים.

יוסף הצדיק אינו יכול לראות את אחיו בכך. הוא פורץ בבכי ומבטיחם כי אין בדעתו כלל להרע להם, באשר גם אם מחשבתם במכירתו היתה להרע לו, מכל מקום הוא מצידו מקבל זאת באהבה – שהרי יד ההשגחה העליונה, מוסיף הוא, היא שגלגלה אותו למצרים על מנת שיהיה בידו להציל את משפחתו ואת העולם כולו מרעב. בסיום דבריו מרגיע יוסף את אחיו ומבטיחם כי ימשיך לעזור ולתמוך בהם כבעבר.

צוואת יוסף

יוסף זוכה לראות בחייו נכדים ונינים ונפטר בגיל 110 שנה. בצוואתו לפני מותו מנבא יוסף כי בוא יבוא יום הפקודה, בו יעלה הקב"ה את בני ישראל מארץ מצרים. הוא מבקש מאחיו ומשביעם להעביר לבניהם ולבני בניהם אחריהם את צוואתו כי בבוא העת, בצאתם ממצרים, יעלו את עצמותיו לקבורה בארץ ישראל. לאחר פטירתו נחנט יוסף וגופו ממתין בארון למשמרת עד גאולת ישראל ממצרים.

חסידות על הפרשה ויחי

חומר שעושה אור

יששכר חמור גרם (מט,יד)

אמר הבעל שם טוב: יששכר - יש שכר רב. חמור - חומריות העולם והגוף. "יששכר חמור גרם" - ההתעסקות בבירור וזיכוכ החומר גורמת ומביאה לאדם שכר רב.

(צוואת הריב"ש' ש' סי' ק' עמ' 34)

איתא (מובא) בספרים ש'חמור' ראשי תיבות חכם

מופלג ורב רבן.
אומר רבי לוי יצחק שניאורסון (אביו של הרבי מליובאוויטש):
החמור, שמוכן תמיד לשאת משא כבד ואינו מתנגד לזה כלל, מסמל שיא של שפלות והכנעה. כשאדם קונה בנפשו את מידת הענווה והביטול הזאת - הוא זוכה להצלחה מופלגה בלימוד התורה. כמאמר "ונפשי כעפר לכל תהיה, (ועל ידי זה) פתח ליבי בתורתך".

(לקוטי לוי יצחק' לזוהר כרך א, עמ' רעז)

שבת שלום!!!

ליקוט, רעיונות, כתיבה ועימוד: חי דמארי
כתיבה, עריכה, והגהה: הרב יאיר כלב
להערות, הארות, הצעות או תיקונים, אנא כתבו לנו

tanyaor4u@gmail.com

הרבי מליובאוויטש הנהיג ועודד שכל אשה ובת (מגיל רך ביותר ולפחות מגיל 3) תדלקנה נרות שבת וחג.

צאת השבת	הדלקת נרות	עיר (שעון חורף)
17:27	16:11	י-ם
17:25	16:25	ת"א
17:26	16:15	חיפה
17:31	16:30	ב"ש

נהנתם? העבירו הלאה, ליכות עוד ועוד יהודים בהרחבת המודעות למקורותינו.

נא לשמור על קדושת הגיליון